

Asia: TEM/158/00.04.01/2018

Raporttiluonnos jakamistalouteen liittyvien kysymysten vaihtoehtoisista ratkaisutavoista

1. - 3. luvut (Toimeksianto, Säädosympäristö, Disruptio)

Tähän voitte kommentoida lukuja 1.-3.

Journalistiliitto ja jäsenemme ovat olleet eturintamassa työn murroksessa. Osa-aikaisten, vuokratyöläisten, harjoittelijoiden, töihin tarvittaessa tulevien ja muiden vakituisen työsuhteen ulkopuolella työskentelevien osuus jäsenistämme kasvaa. Myös itsensätyöllistäjien osuus media-alalla työskentelevistä kasvaa edelleen.

Murrostilanteet luovat talouteen uusia mahdollisuuksia ja murtavat vanhoja tasapainotiloja. Työtä ei kuitenkaan pidä koskaan tehdä ilman oikeudenmukaista korvausta ja muita oikeudenmukaisia työehtoja. Työehtosopimusjärjestelmään kohdistuu nyt ennennäkemättömiä paineita. Yleissitovuus on turva sekä työntekijöille että työnantajille. Toimimme voimakkaasti erilaisissa työsuhteissa työskentelevien jäsentemme eriarvoistumista vastaan.

4. Työ jakamis- ja alustataloudessa

Tähän voitte kommentoida lukua 4.

Journalistiliitto katsoo, että alustatalouden osalta on selvennettävä sekä kansallisella että EU-tasolla, milloin työsuhteen tunnusmerkistö täyttyy sekä miten eri osapuolten vastuut, velvoitteet ja oikeudet toteutuvat.

Mitä seuraavista vaihtoehtoista pidätte parhaana alustatalouden piirissä työtä tekevän oikeudellisen aseman selkiyttämiseksi?

Selkeytetään työsopimuslain työsuhteen käsitettä niin, että myös alustatalouden piirissä tehtävän työn erityispiirteet otetaan huomioon

Perustelut ja mahdolliset kommentit

Journalistiliiton näkemys on, että työsopimuslain mukaista työsuhteen tunnusmerkkien täyttymistä on tarkasteltava, erityisesti sen suhteen, mitä tarkoittaa työn tekeminen työnantajan johdon ja valvonnan alaisena nykypäivänä. Alustoilla ja muissa uusissa työn muodoissa perinteistä työn johtoa ei välttämättä ole, mutta valvonta toteutuu vähintään työsuorituksen seuraamisen kautta. Lisäksi työsuhteen tunnusmerkistön täyttymistä arvioitaessa tulisi huomioida työn suorittajan taloudellinen tai muu riippuvuus työn teettäjistä. Työsuhteen määritelmää olisi laajennettava koskemaan myös niitä, jotka työskentelevät palkansaajan kaltaisesti, yhdestä tai korkeintaan muutamasta toimeksiantajasta riippuvaisessa asemassa ilman tosiasiallista neuvottelumahdollisuutta työn ehtoihin, hintaan tai mahdollisuutta vaikuttaa työoloihin.

Emme kannata uuden työnteon kategorian luomista yrittäjyyden ja palkkatyön väliin. Uuden kategorian luominen synnyttäisi uusia rajapintoja esimerkiksi sosiaaliturvaan ja loisi mahdollisesti uusia väliinputoajien ryhmiä, synnyttäen pahimmillaan nykyistä suurempia epävarmuustekijöitä.

5. Kilpailuoikeiden soveltaminen itsensätyöllistäjiin

Tähän voitte kommentoida lukua 5.

Journalistiliitto pitää tärkeänä, että itsensätyöllistäjiä edustavilla ammattiliittoilla on oikeus neuvotella jäsentensä puolesta Suomessa. Tulkinta, jonka mukaan ammattiliitto ei voi edustaa työehtoista käytävissä neuvotteluissa toimeksiantajastaan riippuvaista itsensätyöllistäjää on nykytilanteessa kestävä.

Kansallista kilpailulainsäädäntöä on muutettava niin, että se mahdollistaa itsensätyöllistäjien kollektiivisen edunvalvonnan. Pelkkä EU-kilpailuoikeuden tulkintalinja ei riitä. Esimerkiksi valtakunnansovittelija on todennut 14.2.2019 AV-käännöstoimistojen työehtosopimusta koskevan työriidan sovittelussa, että ”Osapuolten neuvotteluissa hiertäneeseen ei-työsuhteessa olevien hankintapalkkiota koskevaan riitaan valtakunnansovittelija ei antanut sovintoehdotusta, koska asia edellyttäisi lainsäädännön muuttamista ja se kuuluu lainsäätäjän ratkaistavaksi EU:n kilpailulainsäädännön puitteissa.”

https://valtakunnansovittelija.fi/artikkeli/-/asset_publisher/av-kaannostoimistojen-tyoehtosopimusta-koskevassa-tyoriidassa-sopu-tyotaistelutoimi-peruuntuu

Raporttiluonnoksessa esitetään (s. 15-17) näkemys, jonka mukaan henkilöt, joiden tilanne sisältää sekä työntekijän että itsenäisen ammatinharjoittajan piirteitä, pitäisi katsoa työntekijöiksi. Journalistiliitto tukee tätä tulkintaa.

Katsomme myös, että jaoteltaessa ammatinharjoittajia itsenäisiin ja näennäisesti itsenäisiin ammatinharjoittajiin (s. 18), tulisi arvioinnin perustua kokonaisharkintaan ja arvioinnissa painottaa riippuvuutta päämiehestä. EU-oikeus sallii kollektiiviset sopimukset, jotka on tehty näennäisesti

itsenäisten ammatinharjoittajien lukuun. Tällaista sopimustoimintaa on yli kymmenessä EU-maassa esimerkiksi Tanskassa ja Saksassa. (ks. Itsensä työllistäjät -vertailuselvitys, TEM raportteja 8/2013).

Näennäisesti itsenäisen ammatinharjoittajan statuksen määrittelyn ei tulisi olla niin tarkkarajaista, että sen ulkopuolelle jää tosiasiallisesti tällaisessa tilanteessa olevia ryhmiä, kuten toimeksiannoilla työskentelevät AV-kääntäjät. Näkemyksemme mukaan luonnoksessa esitetty näkemys EU-kilpailuoikeuden itsensä työllistäjien kollektiivisille sopimuksille asettamista rajoitteista on liian jäykkä – esimerkiksi Akavan Erityisalojen edunvalvonnan päälikkö Helena Lamponen on katsonut (artikkelissa Itsensä työllistäjien oikeudesta työehtosopimustoimintaan – edellytykset ja rajoituksen, julkaistu Työoikeudellisen yhdistyksen vuosikirjassa 2018 tammikuussa 2019), että FNV-tuomion pohjalta arvioituna myöskään Suomen kilpailulainsäädäntö ei muodosta estettä toimeksiantajistaan riippuvaisten itsensä työllistäjien ja näennäisyrittäjien työehtosopimustoiminnalle, kun se on järjestöjen kollektiivisen neuvottelutoiminnan tulos ja kun sillä pyritään edistämään heidän työehtojensa ja työolojensa parantamista.

6. Jakamistalous ja työsuojelu

Tähän voitte kommentoida lukua 6.

Journalistiliitto toteaa, että kaikille itsensä työllistäjille on turvattava mahdollisuus työterveyshuoltoon. Työterveyshuollon lisäksi tulee kehittää työkaluja itsensä työllistäjien työhyvinvoinnin tueksi. Työsuojelulainsäädäntöä on uudistettava kattamaan monimuotoisen työn eri muodot. Teetettäessä työtä monimuotoisesti on huomioitava täysimääräisesti tasa-arvoon, yhdenvertaisuuteen, koulutukseen ja työsuojeluun liittyvät velvoitteet.

Mitä seuraavista vaihtoehtoista pidätte parhaana työterveyden ja työturvallisuuden edistämiseksi jakamistaloudessa?

Sujuvat siirtymät eri roolien välillä

Perustelut ja mahdolliset kommentit

Journalistiliitto katsoo, että sosiaaliturvajärjestelmää, työttömyys- ja eläketurvaa on lisäksi kehitettävä niin, että ne ottavat joustavammin ja kattavammin kokonaisuutena ja sen osana huomioon siirtymisen työn tekemisen muodosta toiseen. Myös työosuuskuntien oikeudelliset toimintaedellytykset on turvattava ja viranomaisten tulkittava työosuuskunnissa työskentelevät ihmiset johdonmukaisesti työntekijöiksi, sillä näin he pääsevät osallisiksi työntekijän aseman tuomasta sosiaaliturvasta. Vastaavasti katsomme, että laskutuspalveluyritysten voimakas tulo markkinoille ja jossakin määrin harhaanjohtava markkinointi termillä ”kevytyrittäjyys”, sekä viittaukset yritystoiminnalla ansaitusta tulosta palkkana heikentävät ihmisten tietoisuutta heidän asemastaan työttömyys- ja sosiaaliturvajärjestelmässä.

7. Jakamistalouden palveluiden verotus

Tähän voitte kommentoida lukua 7.

-

8. Lyhytaikainen majoitustoiminta

Tähän voitte kommentoida lukua 8.

-

Mitä seuraavista vaihtoehtoista pidätte parhaana lyhytaikaisen majoitustoiminnan sääntelemiseksi?

-

Perustelut ja mahdolliset kommentit

-

Muut mahdolliset kommenttinne raporttiluonnoksesta

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Hallamaa Hannu
Suomen Journalistiliitto ry